

מן האירוסין מנא ליה¹ דאית לה כתובה -

How does he know that she has a *K'suboh* from betrothal

Overview

כתובה אלמנה מן האירוסין asked from where does אביי know that an asked מר קשישא at all. גמרא suggests various sources, and explains why the גמרא did not mention them.

anticipates a difficulty:

ולא מצי למיפשט מהא דתניא פרק מי שמת (בבא בתרא דף קמה,א) -

And the גמרא did not want to resolve that an האירוסין receives a כתובה, from this ברייתא in פרק מי שמת, which states -

המארס את האשה בתולה גובה מאתים כולי -

‘One who betroths a בתולה, she collects two hundred זוז for her כתובה, etc.’; proving that there is a כתובה מן האירוסין –

responds:

דאיכא לדחויי נמי² בדכתב לה וסיפא איצטריך ליה³ דקתני מקום שנהגו להחזיר קדושין כולי -
For we can also reject this proof by saying that the ברייתא is in a case where he wrote a כתובה for her, and the ברייתא is necessary for the סיפא, which states, ‘a place where it is customary to return the קידושין’, etc.

ארוסה יש לה כתובה (seemingly) cannot prove that -

ומכל מקום אמת הוא דארוסה יש לה כתובה אפילו לא כתב לה -

But nevertheless the truth is that an ארוסה has a כתובה, even if the husband did not write one for her -

כדמוכח פרק האומר (קדושין דף סה,א ושם) דקאמר היא אומרת קדשתני והוא אומר לא קדשתך -
As is evident in פרק האומר, where the משנה states, ‘she said ‘you were מקדש me’, and he says, ‘I was not מקדש you’ the rule is -

הוא מותר בקרובותיה⁴ ואם נתן גט מעצמו כופין אותו ונותן לה כתובה -

¹ In the גמרא text it states לן (instead of ליה).

² The גמרא rejects other proofs in this same manner.

³ In a case where he wrote a כתובה for an ארוסה, there is no need to inform us that she collects her כתובה (as the גמרא asks here), therefore we need to say that intent of the ברייתא was (not teach us the רישא [that is obvious] but rather) to teach us the סיפא, which states that in a place where it is customary to return the קידושין money (if she dies before the נישואין, עיי"ש, נישואין), we follow the local custom.

⁴ He may marry her sister (for instance) since he claims that he was not מקדש her and there are no witnesses to support her claim. However she may not marry his relatives (his brother, etc.), for according to her own admission she was מקודשת to him.

he is permitted to marry her relatives. Regarding this case רב said, that if he gave her a גט on his own (even though he claimed 'I was never מקדש you'),⁵ we force him and he pays her the כתובה (proving that an ארוסה receives a כתובה) -

והתם על כרחך לא כתב לה דאי היכי מצי למימר לא קדשתיך -

And perforce, there he did not write her a כתובה, for if he wrote a כתובה, how can he claim 'I was not מקדש you' -

דאין דרך לכתוב כתובה קודם קדושין וכן מוכח פרק נערה⁶ (כתובות דף מד, א) -

Since it is not customary to write a כתובה before the קידושין. And it is similarly evident in פרק נערה⁷ that an ארוסה receives a כתובה even when לא כתב לה.

וכאן אינו רוצה להוכיח אלא מן ברייתא או מן משנה ולא מן מימראות האמוראים⁸ -

However, here אביי wanted to prove that there is a האירוסין כתובה, only from a אמוראים or a משנה, but not from statements of the אמוראים.

אי נמי הכי קבעי באלמנה מן האירוסין דלא תגבי בעדי מיתה דליטעון ולימא פרעתיה⁹ -

Or one can also explain that here (גמרא מן אביי) is asking that an אלמנה מן האירוסין should not collect from עדי מיתה, for the heirs can claim פרעתי (if we do not follow the ruling of ר"י) -

אבל בגרושה¹¹ אף מן האירוסין פשיטא ליה דאית לה כתובה דגובה בשטר גט -

⁵ This is considered a tacit admission that he was מקדש her.

⁶ The משנה there (on מג, ב) states that if a father was מארס his daughter and she became divorced or widowed, the father receives the כתובה payment (as long as she is a נערה). The גמרא there discusses from which time can she collect her כתובה from the לקוחות. Regarding the עיקר כתובה she can collect from the time of אירוסין (if after the אירוסין, someone bought property from the husband it is indentured to her כתובה), and the תוספות כתובה from the time of גיטאין. We see that an ארוסה has a כתובה even if he did not write a כתובה for her, for if the כתובה and תוספות כתובה were written (משעת) (עיי"ש) משעת אירוסין the תוספות כתובה should also be collected (אירוסין).

⁷ In our גמרא we could not find proof that there is a האירוסין כתובה (and therefore אביי had to use a different reason why he retracted), when here תוספות offered proof that there is a האירוסין כתובה.

⁸ אביי was out to prove that ר' יוחנן is correct in ruling that כלום לא אמר מעב"ד (and that is why he discussed the אלמנה מן האירוסין גובה כתובתה) (that ברייתא or משנה). If there would be proof from a משנה or אמורא, that does not mean that ר"י is correct (or incorrect) for the אמוראים can argue with each other (but not against a משנה or ברייתא). [According to this explanation there is no proof from a משנה or a ברייתא that there is a האירוסין כתובה (even by a גרושה) [as opposed to the following explanation].

⁹ See footnote # 7.

¹⁰ According to this explanation (see footnote # 8) we assume that there is a האירוסין כתובה (by a גרושה); however we are seeking proof that an אלמנה מן האירוסין can actually receive her כתובה and the heirs are not believed to claim פרענו (which would support the view of ר"י).

¹¹ The proofs which תוספות cited are in cases (or can be established in cases) where we are discussing a divorcee, where she certainly receives her כתובה. The גמרא was seeking proof that an האירוסין אלמנה actually collects her כתובה, and the heirs are not believed to claim פרענו. There is no proof that ר"י is correct; indeed there is a האירוסין כתובה, in a

However, it was obvious to אביי that by a divorcee even if it is she מן האירוסין collects her כתובה with the גט document¹² -

כמו גרושה מן הנישואין במקום שאין כותבין וקורעין הגט ונכתוב אגביה גיטא דנן כולי - Just like by a גרושה מן הנישואין in a place where אין כותבין כתובה; in both these instances (גרושה מן האירוסין ומן הנישואין) the husband pays the כתובה upon the presentation of the גט, and tears up the גט, and writes on the back of the גט, 'this גט, etc. was torn, not because it is פסול, only so she should not collect her כתובה again (and we give her this torn גט, to enable her to remarry).

ובמסקנא דסבר אביי כרבי יוחנן הטוען כולי דלא אמר כלום -

However in the conclusion of the סוגיא, where ר"י agrees with אביי that הטוען כולי - אפילו אלמנה מן האירוסין אית לה כתובה:

Even an אלמנה מן האירוסין collects her כתובה (even במקום ש[אין] כותבין) since no one can claim פרעתי (unless they have a שובר).

Summary

We know from the אמוראים that there is a כתובה מן האירוסין (but not from the תנאים). Alternately all agree that there is a כתובה מן האירוסין by a גרושה, but we have no proof that an אלמנה as well can collect.

Thinking it over

According to the א"נ, that there is a כתובה מן האירוסין, but we cannot find a case that an אלמנה can collect (במקום שאין כותבין),¹³ what did the חכמים accomplish by giving an ארוסה a כתובה, if she cannot collect it?!!¹⁴

case of divorce, or even in a case where she is widowed and a כתובה was written (or if the heirs agree that she is owed her כתובה), however as long as we do not find clearly that an אלמנה receives her כתובה against the wishes of the heirs, we do not have any proof to the ruling of ר"י. See 'Thinking it over'.

¹² Even if we disagree with ר"י and maintain פרעתי is נאמן even against a מעב"ד, however if the woman shows her גט, this proves that the כתובה was not paid yet (see shortly in this תוספות)

¹³ See footnotes # 10 & 11.

¹⁴ See מהר"ם שי"ף, מלא הרועים, ונחלת משה.